

Zasady przypisywania przedsiębiorcy do kategorii ryzyka w Wojewódzkim Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Kielcach

(dotyczy kontroli wyrobów budowlanych prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych, Dz. U. z 2021 r. poz. 1213 – publikacja zgodnie z wymaganiami art. 47 ust. 1a ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców, Dz. U. z 2025 r. poz. 1480 ze zm.)

Przypisanie przedsiębiorcy do odpowiedniej kategorii ryzyka następuje:

- w wyniku przeprowadzenia analizy ryzyka,
- automatycznie (w określonych przypadkach).

I. Przypisywanie przedsiębiorcy do odpowiedniej kategorii ryzyka w wyniku analizy ryzyka

Analiza ryzyka obejmuje następujące obszary:

- ilość kontroli u przedsiębiorcy w ciągu ostatnich 5 lat przeprowadzonych przez tut. Organ, w trakcie których wykazano nieprawidłowości (także poprawione w trakcie kontroli);
- szacunkową liczbę prowadzonych miejsc sprzedaży / produkcji;
- szacowaną liczbę typów wyrobów udostępnianych lub wprowadzanych do obrotu przez przedsiębiorcę.

Analizy dokonuje się na podstawie danych zgromadzonych we własnych bazach danych, danych z systemu eSNRWB oraz informacji dostępnych w sieci, przy czym analizą obejmuje się okres ostatnich pięciu lat..

Sposób analizy ryzyka obejmuje trzy obszary:

Obszar: Ilość kontroli u przedsiębiorcy w ciągu ostatnich 5 lat

W analizowanym okresie uwzględnia się kontrole przeprowadzone przez właściwy organ, w trakcie których stwierdzono nieprawidłowości, również te, które zostały usunięte w trakcie kontroli.

Ryzyko: Pomimo wskazanych wcześniej nieprawidłowości przedsiębiorca może nadal udostępniać wyroby niezgodne z ustawą o wyrobach budowlanych.

Waga: Określana jako udział kontroli z niezgodnościami względem wszystkich przeprowadzonych kontroli (od 0,0 do 1,0).

Skutek ryzyka: wysoki (3).

Ryzyko punktowe: iloczyn wagi i skutku.

Obszar: Szacunkowa ilość miejsc sprzedaży lub miejsc produkcji

Analizie podlega liczba miejsc sprzedaży lub produkcji prowadzonych przez przedsiębiorcę.

Ryzyko: Nieprawidłowości stwierdzone w jednym miejscu sprzedaży lub produkcji mogą mieć przełożenie na wyroby budowlane oferowane lub produkowane w innych, nieobjętych kontrolą lokalizacjach.

Waga:

- 0,1 w przypadku jednego miejsca,
- 1,0 w przypadku więcej niż jednego miejsca.

Skutek ryzyka: średni (2).

Ryzyko punktowe: iloczyn wagi i skutku.

Obszar: Szacowana ilość typów wyrobów udostępnianych lub wprowadzanych do obrotu

Uwzględnia się liczbę różnych typów wyrobów budowlanych oferowanych przez przedsiębiorcę.

Ryzyko: Szeroki asortyment wyrobów budowlanych powoduje wyższe ryzyko wykazania nieprawidłowości.

Waga:

- 0,1 w przypadku do 20 typów wyrobów,
- 1,0 w przypadku powyżej 20 typów wyrobów.

Skutek ryzyka: niski (1).

Ryzyko punktowe: iloczyn wagi i skutku.

Na końcu obliczana jest **suma punktów ryzyka**, stanowiąca łączny wynik wszystkich ocen częściowych.

Przedsiębiorca zostaje przypisany do odpowiedniej kategorii ryzyka w zależności od sumy uzyskanych punktów:

W przypadku gdy suma punktów jest **niższa niż 2**, przedsiębiorca zostaje zakwalifikowany do kategorii **niskiego ryzyka**. W takiej sytuacji kontrole planowe przeprowadzane są **nie częściej niż raz na 5 lat**.

Jeżeli suma punktów mieści się **w przedziale od 2 do 4**, przedsiębiorca zostaje przypisany do kategorii **średniego ryzyka**. Kontrole planowe odbywają się wówczas **nie częściej niż raz na 3 lata**.

Natomiast gdy suma punktów jest **wyższa niż 4**, przedsiębiorca zostaje zaliczony do kategorii **wysokiego ryzyka**. W tym przypadku kontrole planowe są przeprowadzane **tak często, jak jest to konieczne**.

Zgodnie z art. 55a ust. 4 i 5 ustawy Prawo przedsiębiorców, jeżeli przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą w więcej niż jednym zakładzie lub innej wyodrębnionej części przedsiębiorstwa, wyznaczoną częstotliwość kontroli stosuje się do zakładu lub części przedsiębiorstwa. Zasada ta nie dotyczy kontroli działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców.

II. Przypisywanie przedsiębiorcy do odpowiedniej kategorii ryzyka automatycznie

Przedsiębiorca przypisywany jest **automatycznie do wysokiej kategorii ryzyka** w przypadku gdy:

1. Organ dysponuje dowodem w postaci sprawozdania z badań zawierającego negatywny wynik badania wyrobu budowlanego (dotyczy producentów wyrobów i niesie za sobą ryzyko nieprawidłowości występujących w procesie Zakładowej Kontroli Produkcji).
2. Organ dysponuje informacją z rynku / informacją od organów nadzoru budowlanego o możliwych niebezpieczeństwach i niezgodnościach wyrobu budowlanego - w takich przypadkach organ ma obowiązek weryfikacji zgłaszanych nieprawidłowości (dotyczy producentów, upoważnionych przedstawicieli producentów, importerów, dystrybutorów)
3. Przedsiębiorca nie był dotychczas objęty kontrolą tut. Organu.
4. Od ostatniej kontroli organu u przedsiębiorcy minęło ponad 5 lat.

PODSTAWY PRAWNE

- Art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców: „*Kontrole przeprowadza się zgodnie z okresowym planem kontroli po uprzednim dokonaniu okresowej **analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej (kontrola planowa)**. Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe. W oparciu o wyniki analizy określa się zasady umożliwiające przypisanie przedsiębiorców do jednej z następujących kategorii ryzyka: **niskie, średnie, wysokie**. Sposób przeprowadzenia analizy określa organ kontroli lub organ nadzórny.*
- Art. 47 ust. 1a ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców: „*Organ kontroli zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ten organ informację o zasadach umożliwiających przypisanie przedsiębiorców do właściwej dla nich kategorii ryzyka, na podstawie dotychczasowej okresowej analizy, o której mowa w ust. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia przyjęcia kolejnej okresowej analizy, zastępującej dotychczasową*

okresową analizę, z wyjątkiem informacji niejawnych oraz innych informacji stanowiących tajemnicę prawnie chronioną. Zakres udostępnianych informacji podlega ograniczeniu również ze względu na prywatność osoby fizycznej oraz tajemnicę przedsiębiorcy.”

- Art. 48 ust. 3 pkt 4b ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców który stanowi, że w przypadku kontroli planowej informacja o kategorii ryzyka, o której mowa w art. 47 ust. 1 musi zostać zawarta w zawiadomieniu o zamiarze kontroli.
- Art. 55a ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców: *„Organ kontroli może przeprowadzić kontrolę planową przedsiębiorcy, który został przypisany do jednej z kategorii ryzyka, o których mowa w art. 47 ust. 1, w przypadku:*
 - *niskiego ryzyka – nie częściej niż raz w ciągu 5 lat;*
 - *średniego ryzyka – nie częściej niż raz w ciągu 3 lat;*
 - *wysokiego ryzyka – tak często, jak to jest konieczne dla zapewnienia skutecznego stosowania odpowiednich przepisów, z uwzględnieniem wysokiego ryzyka wystąpienia nieprawidłowości oraz środków niezbędnych do jego ograniczania.”*
- Art. 55a ust. 4 i 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców: *„4. Jeżeli przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą w więcej niż jednym zakładzie lub innej wyodrębnionej części przedsiębiorstwa, przepis ust. 1 stosuje się do zakładu lub części przedsiębiorstwa. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do kontroli działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców.”*